

De **waterkeringen**, het oppervlaktewater, het grondwater en de waterketen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en benaderen we als één systeem.

D&H-besluitnota

Registratienummer:
20.040607

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden

besluit:

1. Gelet op artikel 5.4, lid 1 van de Waterwet en het Besluit milieueffectenrapportage;
2. Gelezen de aanmeldnotitie d.d. 14 januari 2020 van Rho adviseurs tot het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling vanwege de verbetering regionale waterkering Wilsveen/Voorweg;
3. Gezien het hiernavolgende, dat het niet nodig is om voor deze dijkverbetering een MER op te stellen.

Context

Het cluster DiRK is bezig met het voorbereiden van een dijkverbetering langs de Wilsveen/Voorweg. Het verbeteren van waterkeringen kan ingrijpend zijn, zowel voor het watersysteem als voor de (directe) omgeving. Daarom is het milieubelang volwaardig in de besluitvorming betrokken door het opstellen van een aanmeldnotitie.

Uit de informatie in de aanmeldnotitie blijkt dat het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure niet noodzakelijk is. De potentiële effecten van de dijkverbetering geeft geen aanleiding om te concluderen dat er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Het vaststellen van dit besluit is een belangrijke stap op weg naar de uitvoering van het project.

M.e.r.-beoordelingsplicht

Het opstellen van een aanmeldnotitie is bij de verbetering van regionale keringen tot op heden niet gebruikelijk. Omdat dit onder de nog in te voeren omgevingswet in bepaalde gevallen nadrukkelijker dan nu noodzakelijk zal zijn, is bij de kadeverbetering Wilsveen/Voorweg als pilot gestart met het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling. In overleg met de juridisch adviseur is hier gekozen voor een format dat afwijkt van m.e.r.-beoordelingen voor grondwateronttrekkingen die in D&H passeren.

De m.e.r.-(beoordelings)procedure is gekoppeld aan de procedure die moet worden doorlopen voor het betreffende plan of besluit. Met betrekking tot verbetering van de regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg komt de moederprocedure voort uit de Waterwet, artikel 5.4, lid 1. Dit artikel zegt dat de "aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de waterbeheerder geschiedt overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan." Het op te stellen projectplan vormt hierbij een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In het projectplan wordt het werk en de wijze waarop het zal worden uitgevoerd beschreven.

De verbetering van de kering langs de Wilsveen/Voorweg is dan ook op grond van het projectplan m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Beoordeling

Voor de beoordeling of sprake is van "belangrijke nadelige gevolgen" die de dijkverbetering voor het milieu kan hebben, is rekening gehouden met de omstandigheden zoals aangegeven in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling, te weten:

1. de plaats van het project;
2. de omvang/kenmerken van het project;
3. de kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria)

Ad. 1. De plaats van het object

De regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg strekt zich uit over een lengte van circa 5 kilometer en is gelegen in twee gemeentes: Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. De kering is gelegen aan de noordzijde van de Molenvaart/Voorwegwetering. De gronden direct langs de waterkering kennen een gevarieerd gebruik. Het gebruik loopt uiteen van boerenerven, oude buitenplaatsen, woningen, maatschappelijke voorzieningen tot kleinschalige bedrijfspercelen. De Wilsveen/Voorweg vormt daarnaast een veelgebruikte recreatieve verbinding tussen het centrum van Zoetermeer, omliggende woonwijken en het buitengebied. De Voorweg vormt in de stad een aantrekkelijke, luwe, groene en gevarieerde fiets- en wandelroute.

De waterkering langs de Wilsveen/Voorweg is niet gelegen binnen beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebied en het Natuurnetwerk Nederland. De waterkering is eveneens niet gelegen binnen stiltegebied, grondwaterbeschermingsgebied of aardkundig waardevol gebied. De waterkering grenst wel aan een belangrijk weidevogelgebied.

De luchtkwaliteit in en langs het projectgebied ligt ruimschoots onder de gestelde grenswaarden. Langs de Wilsveen is sprake van enige mate van geluidsbelasting vanwege wegverkeer. Nabij de kruisingen met de Meerzichtlaan en de Afrikalaan en drie kruisingen met het spoor is ook een verhoogd geluidsniveau aanwezig. De werkzaamheden ten behoeve van de waterkering zullen geen effect hebben op de externe veiligheid in het gebied. Uit de resultaten van het uitgevoerde bodemonderzoek blijkt dat in het algemeen een puinhoudende ophooglaag (huisvuil, zand en puin) kan worden verwacht die heterogeen licht tot sterk verontreinigd is met onder meer PAK en/of zware metalen. Bovendien kan asbest worden verwacht. De diepte van deze verontreinigde bodemlaag varieert sterk. Het grondwater ter plaatse is licht verontreinigd. De waarden geven echter geen aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek.

De kering en directe omgeving zijn niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven. Het gebied is aangemerkt als een locatie met een hoge archeologische verwachting. Tijdens vrijwel alle boor- en proefsleuvenonderzoeken en opgravingen van na 2012/2015 zijn intacte middeleeuwse pakketten aangetroffen. Bovendien vormt de Voorweg een goed bewaard historisch polderlint. De Voorweg is door de gemeente Zoetermeer daarom in zijn geheel aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht. Het historische polderlint kent dan ook een hoge cultuurhistorische waarde, mede door de karakteristieke bouwkunst binnen het lint. Binnen het polderlint zijn in totaal 13 wettelijk beschermde monumenten aanwezig: 1 Rijksmonument en 12 gemeentelijke monumenten. Naast de wettelijk beschermde monumenten zijn langs de Wilsveen/Voorweg verschillende karakteristieke objecten of objecten met bouwhistorische waarde aanwezig. Deze zijn door RAAP geïnventariseerd, geanalyseerd en gewaardeerd.

Op en nabij de kering bevinden zich in totaal 333 bomen. In totaal bevinden zich op en nabij de kering 13 monumentale bomen. De monumentale bomen betreffen vijf lindes, vier kastanjes, twee essen, één beuk en één eik. Ten behoeve van de verbetering van de waterkering langs de

Wilsveen/Voorweg is door Bureau Waardenburg ecologisch onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat de teensloot in de Nieuwe Driemanspolder mogelijk geschikt is voor de waterspitsmuis, de rugstreeppad en de platte schijfhoren. De kering zelf is minder geschikt voor rugstreeppadden. De enige bomen die geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen betreffen de vier bomen ter hoogte van Voorweg 54. Rond de gemeentegrens Zoetermeer/Leidschendam-Voorburg worden regelmatig patrijzen waargenomen. In de bebouwing langs de kade zijn verder verschillende broedlocaties aanwezig van huiszwaluw, steenuil, kerkuil en huismus. Behalve de kerkuil betreft het alle rode lijstsoorten. Nesten van steenuil, kerkuil en huismus zijn bovendien jaarrond beschermd.

Ad. 2. De omvang/kenmerken van het project

Met betrekking tot de uitvoering van de verbetering gaat de voorkeur van Rijnland uit naar verbetering door middel van grondwerk, waarbij het huidige profiel van de kering daar waar mogelijk wordt gehandhaafd. De benodigde grond voor de ophoging wordt van buitenaf aangevoerd. Verbetering door middel van ophoging heeft de minste invloed op de beleving en op de (potentieel) aanwezige flora en fauna. Echter, gezien de uiteenlopende situaties langs de Wilsveen/Voorweg, met name bij erven van woningen en bedrijven, is het noodzakelijk per locatie een maatwerkoplossing te ontwerpen die rekening houdt met de benodigde hoogte en technische randvoorwaarden, maar ook met de beschikbare ruimte, te beschermen (monumentale) gebouwen en bomen en andere objecten.

Ter plaatse van de waterkering zijn de aspecten archeologie, cultuurhistorie, landschappelijke kwaliteit en ecologie van groot belang. Ten behoeve van het borgen van de landschappelijke, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarden van de kering en omgeving is door BoschSlabbers een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld. De leidende ontwerpprincipes hierbij zijn:

- een zo zacht mogelijke kade met natuurlijke oevers en groene taluds;
- behoud van het gevarieerde gebruik van de kering;
- behoud (en versterking) van het beplante karakter van de kering;
- behoud en versterking van de kering als doorgaand ecologisch lint;
- zodanige inpassing van het (water)erfgoed dat het zijn verhaal kan blijven vertellen;
- behoud bestaande bruggen.

De uiteenlopende situaties langs de Wilsveen/Voorweg maakt dat één generieke oplossing voor de ophoging van de gehele kering niet mogelijk is. Rijnland heeft daarom op basis van het ruimtelijk kwaliteitskader en de beschikbare technische maatregelen per kadastraal perceel bepaald wat de beste oplossing is voor het uitvoeren van de verbetering.

Bij deze werkzaamheden worden zoveel mogelijk (zo niet alle) zeer waardevolle (monumentale) bomen behouden. Omdat het project gelegen is in een 'beschermd stadsgezicht' en een 'beschermd straatbeeld' worden ook de overige bomen zoveel mogelijk behouden. Criteria voor de omgang met de bomen zijn te vinden in het ruimtelijk kwaliteitskader. Deze sluiten aan bij de richtlijnen voor bomen zoals genoemd in 'Nota Waterkeringen 2013'. De te behouden bomen zijn gezond en vormen geen onevenredig veiligheidsgevaar.

De oevers worden zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd (zoveel mogelijk zonder beschoeiing of met onderwaterbeschoeiing). Bij een aantal kistdammen zal een floramat worden aangebracht, waarop waterplanten kunnen groeien. Ook wordt waar mogelijk een bloemrijke oever gerealiseerd.

De oevers worden zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd (zoveel mogelijk zonder beschoeiing of met onderwaterbeschoeiing). Bij de harde kadeonderdelen worden fauna uittredeplaatsen (eendentrappen) geplaatst.

Vanuit het oogpunt van cultuurhistorie worden alle bestaande wasstoepen in ere hersteld. Hiervoor is een speciale constructie bedacht, die ervoor zorgt dat de wasstoepen weer duidelijk zichtbaar in het landschap worden opgenomen.

Voor de aanlegfase is een bepaald ruimtebeslag nodig en divers materieel. Ook moet de klei en andere materialen worden aangevoerd met vrachtwagens of tractoren. Verwacht wordt dat de extra verkeersbewegingen per dag beperkt zijn. Wellicht zal op enkele locatie de weg tijdelijk gedeeltelijk worden afgezet, maar dit zal niet tot structurele files leiden.

Ad. 3. De kenmerken van de potentiële milieueffecten (in samenhang met de eerste twee criteria)
Tijdens de uitvoering van de kadeverbetering kan sprake zijn van hinder als gevolg van de beoogde werkzaamheden. Graafmachines en een (toename van) vrachtverkeer naar het projectgebied kunnen voor geluidshinder en een toename van fijn stof zorgen. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en worden steeds relatief kort op één locatie uitgevoerd. Tijdens de uitvoering nabij woningen zal steeds worden beoordeeld welk materieel wordt ingezet en welke werktijden worden gehanteerd om de hinder zo beperkt mogelijk te houden.

Na realisatie leidt de kadeverbetering zelf niet tot geluidshinder, emissies of een verkeerstoename, waarmee significant negatieve effecten als gevolg van de beoogde ontwikkeling kunnen worden uitgesloten. De situatie achter de waterkering zal inherent veiliger zijn. De groene landschappelijke inpassing wordt behouden, waardoor ook de (groen) beleving niet verandert ten opzichte van de huidige situatie. Op een enkele plek zal mogelijk beplanting of een boom zijn verwijderd, maar deze kunnen elders in de directe omgeving worden herplant. Per saldo zal de groenbeleving daarmee gelijk blijven.

Lokaal kan, bij woningen waar nu zicht op het water is maar die relatief laag zijn gelegen, wellicht het directe zicht op het water minder zijn vanaf de begane grond. Dit is echter een relatief beperkt effect voor slechts enkele woningen, waardoor dit niet als een belangrijk negatief effect wordt beoordeeld

Uit onderzoek blijkt dat de waterbodem niet overal van voldoende kwaliteit is, maar dat de geplande werkzaamheden zoals het plaatsen van damwanden en bekisting niet zal leiden tot significante negatieve effecten op de waterkwaliteit. De beoogde ontwikkeling voorziet niet in een verandering van de status van de Molenvaart/Voorwegwetering. De huidige status als primaire watergang inclusief beschermingszones blijft gehandhaafd. De beoogde ontwikkeling voorziet niet in een verandering van de status van de kering. Wel wordt met de verbetering van de kering de waterveiligheid achter de kering verhoogd. Dit is dan ook de hoofdoelstelling van het project.

Ten aanzien van bodemopbouw, grondwater en bodemkwaliteit zijn geen significante wijzigingen te verwachten. Voor archeologie is het zelfde van toepassing. Gezien de uitvoeringswijze is geen beschadiging en/of vernietiging van eventueel aanwezige archeologische waarden te verwachten. Het zelfde is van toepassing voor wat betreft het cultuurhistorische karakter. Die wordt door de werkzaamheden waar mogelijk eerder versterkt dan verzwakt.

Het algemene uitgangspunt in het ontwerpproces is dat de waardevolle beplanting op en langs de kering zoveel mogelijk wordt behouden. Wanneer behoud niet mogelijk is, wordt de beplanting elders in de directe nabijheid van de kering zo veel mogelijk gecompenseerd. Bij herplant (compensatie) wordt uitgegaan van gebiedseigen en in potentie monumentale beplanting, zodat het monumentale beplantingsbeeld ook voor de toekomst wordt behouden wanneer de huidige beplanting haar levensduur heeft bereikt. Bij Voorweg 54, 112 en 150 wordt nog nader onderzocht of instandhouding van de monumentale bomen op het perceel mogelijk is.

Vanwege de grote afstand tot Natura 2000 is het uitgesloten dat deze gebieden zullen worden beïnvloed door effecten als verstoring door geluid, licht of trillingen, verdroging of verontreiniging.

De mogelijke aanwezigheid van zwaar beschermde en/of rode lijstsoorten is vrij nauwkeurig bekend. Door een zorgvuldige werkwijze kunnen deze locaties waarschijnlijk worden ontzien. Een nadere detailuitwerking van de werkzaamheden op deze locatie is daarvoor noodzakelijk. Indien een aantasting van de leefgebieden van deze soorten onvermijdelijk blijkt, dan is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming vereist. Voor de uitvoering zal daarom nader onderzoek worden uitgevoerd naar de exacte broedlocaties en het terreingebruik van de huismus, patrijs, kerk- en steenuil. Bij aanwezigheid van deze soorten en een onvermijdelijk lijkende aantasting van de leefgebieden van deze soorten, zal een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Met inachtneming van de juiste mitigerende en compenserende maatregelen en gezien de dwingende reden van groot openbaar belang van het project (veiligheid) wordt verwacht dat een eventueel benodigde ontheffing zal worden verleend.

Bij de uitvoering van de verbetering wordt, ter voorkoming van diffuse verontreinigingen van het oppervlakte- en grondwater, gebruik gemaakt van duurzame, niet-uitlogbare materialen. Zo wordt voor de beschoeiingen enkel FSC-gekeurd hout van duurzaamheidsklasse 1 gebruikt.

[Conclusie ten aanzien van het potentieel effect van de dijkverbetering](#)

Uit de beoordeling blijkt dat het projectgebied niet is gelegen in kwetsbaar gebied en/of gebied met een beschermde status. Verder leiden de aard en omvang van het project niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen, noch in de uitvoeringsfase, noch in de gebruiksfase, mits de reeds in het ontwerp opgenomen mitigerende maatregelen worden uitgevoerd en de randvoorwaarden ten aanzien de uitvoering in de nabijheid van de monumentale bomen in acht worden genomen. Met inachtneming van deze maatregelen is het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure niet noodzakelijk.